

לנוטע בצפון

המלצות לעונה – אוגוסט 2019

תפוח

קטיפ

השנה יכולי התפוח בינוניים עד גבוהים. גודל הפרי הצפוי בזנים זהוב וגלה אינו גדול, ביתר הזנים בדרך כלל הגודל טוב. עדיין ניתן לדלל ולזרוק פרי קטן. בקטיפ באה לידי ביטוי כל העבודה שהושקעה במהלך עונת הגידול, לכן עלינו לדאוג לכך שאיכות הפרי שהושגה בעמל רב, לא תושחת בפעולת הקטיפ. הקפדה על דרישות השיווק בקטיפ עשויה לתרום לשיפור באיכות הפרי, ולכן יש לדייק בנקודות שלהלן:

1. אין לקטוף פרי בוסר. מכירת פרי שאינו בשל כראוי מרחיקה את הצרכן מקנייה חוזרת ומצמצמת את יכולת השיווק של יתרת הפרי.

2. גודל הפרי המינימלי לשיווק הוא 65 מ"מ. כדאי לעשות כל מאמץ כדי שכמות הפרי הגדול מ-70 מ"מ ואף יותר תהיה רבה ככל האפשר. בשנים האחרונות הפרי המיובא משפיע על השווקים. ומכיוון שהפרי המגיע ארצה גדול יש לשאוף לפרי מקומי שיעמוד בתחרות הנדרשת.

3. צבע הפרי יהיה הצבע המאפיין את הזן, בהתאם לדרישות המשווקים.

4. הבשלת הפרי – בהמתנה לגודל ולצבע המתאימים לשיווק עלולים במקרים רבים להגיע לפרי בשל שכושר איסומו נמוך. רצוי לאפשר למשווקים את הגמישות בהוצאת הפרי ושיווקו ולכן ככל שהפרי ייקטף במדדים מדויקים יותר הוא יהיה בעל כושר איסום טוב יותר, כך יהיה קל לספקו לשווקים כשעיתוי השיווק מוצלח יותר.

5. בזנים הירוקים-צהובים יש להימנע מהכנסת פרי עם מכות שמש לאחסון ארוך, כיוון שמכות השמש מחמירות בקירור (משחירות) ופוגעות בסיווג הפרי.

6. איכות הפרי בקטיפ - פירות ירוקים-צהובים רגישים למכות קטיפ; הפחתת כמות המים לפני הקטיפ, מקטינה את רגישות הפרי למכות קטיפ. את הפרי יש לקטוף בזירות, יש להקפיד על העברה זהירה של הפרי למיכל ועל נסיעה איטית עם הפרי.

7. גורמי השיווק עשויים להציע תמורה הולמת לפרי, בהתאם לתנאי השוק, אולם הם לא יציעו מחיר אטרקטיבי לפרי גרוע. איכות הפרי נתונה בידי החקלאי, ועליו להבטיח כי הפרי שיגיע לצרכנים יהיה במיטבו.

ריסוסי סידן

בשנים האחרונות אנו נוהגים להמליץ על ריסוסי סידן בכל הזנים. טיפולי הסידן מצמצמים את הגומה המרה המופיעה בקירור ולעתים כגומת עץ לפני הקטיף.

בזנים האדומים: סטרקינג ויונתן יש לרסס 6-8 ריסוסים; בזן גאלה מסתפקים ב-4 ריסוסים. בזנים הירוקים: 4-6 ריסוסים;

את הטיפולים מתחילים בתחילת חודש יוני, בהפרש של כשבועיים בין טיפול לטיפול. מי שלא השלים עד כה את מספר סבבי הריסוס מוצע להשלים הריסוסים, ניתן לטפל בהפרש של 7-10 ימים.

בשוק ישנם חומרים חדשים מכילי סידן. לא נערכו בדיקות השוואתיות ליעילות החומרים הללו (קל-און, טופ-סידן ואחרים).

החומר העיקרי איתו עובדים הינו קלניט 1%. בשנים האחרונות נראו מדי פעם צריבות בעלים מריסוסי קלניט ובפרי בזן זהוב. כדי להימנע מנזקים ניתן להפחית את הריכוז ולהוסיף את כמות הריסוסים.

טיפולים למניעת נשירה

נשירת פרי אופיינית לזנים הצבעוניים: ענה, יונתן, אורילאנס, סטרקינג, אמפייר וקריפס פינק. הפרי נושר לעתים אף לפני קבלת הצבע המיטבי, ובוודאי לאחר טיפול באתרל הניתן לשיפור צבע.

בזן גאלה אין לטפל למניעת נשירה.

אף כי קיימים בשוק כמה סוגי תכשירים מורשים, אנו ממליצים לטפל בתכשירי NAA [חומצה נפתל אצטיק] בריכוז 40-60 ח"מ. יש בנמצא חומרים בריכוזים שונים ונדרשת תשומת לב בנושא, כלהלן:

תכולת חומר פעיל	שם החומר	ריכוז	אופן ההכנה
תכשירי 200 גרם	אלפנול סופר, אלפאטופ,	60-40	200-300 סמ"ק
לליטר אחד	אלפארון 200	ח"מ	ב-1000 ליטר מים
תכשיר 400 גרם	אלפאטין	60-40	100-150 סמ"ק
לליטר אחד		ח"מ	ב-1000 ליטר מים

- לכל החומרים יש להוסיף טריטון X 100 0.025% (250 סמ"ק טריטון ל-1000 לי מים).

עיתוי הטיפול: על מנת לזהות התחלת נשירה במטע, מומלץ לסלק פירות מתחת למספר עצים, לקבלת משטח נקי, ולעקוב אחר נשירת פרי טרי מדי יום. בכל הזנים מומלץ להתקרב ככל האפשר למועד הקטיף, כי בכך נמנע לעתים הצורך בטיפול חוזר.

בזן יונתן מטפלים בהתאם לניסיון, ובחלק מהאזורים אף 14-21 יום לפני מועד קטיף משוער, אך יש מטעים בהם ניתן להתקרב מאוד למועד הקטיף הראשון.

בזנים האחרים יונתן הטיפול 3-10 ימים ממועד הקטיף המשוער ובטרם החלה נשירה טבעית. יש המרססים אף לאחר הקטיף הראשון. הריסוס ייעשה בהתאם לניסיון המקומי ועל פי הידוע על אופי נשירת הפרי.

בזן **קריפס פינק** נוכחנו כי טיפול שבוצע כ-2-3 שבועות לפני מועד הקטיף, מקטין את נשירת הפרי. אף כי הזן אינו מוכר בעולם כזן רגיש לנשירת פרי, בישראל אנו ממליצים לרסס בחומר למניעת נשירה, כיוון שלעתים נגרם נזק גדול מאוד מנשירת פרי טרם הבשלתו ולפני היותו מוכן לקטיף. טיפול שני ייעשה כשבוע לפני מועד הקטיף הראשון.

נפח התרסיס: מלא עד נגירה.

מועד הריסוס: ערב, לילה או שעות הבוקר המוקדמות בתנאי עננות ולחות גבוהה.

החומר פעיל למשך 3 שבועות, ולאחר טווח זה יש לחזור על הטיפול בריכוזים דומים.

אגס - טיפולים אחרי קטיף

חירכון סתווי

הדבקה סתווית עלולה להתרחש כאשר העצים מתחילים לפרוח. גם במספר פרחים מצומצם ביותר, אך הסבירות להדבקה עולה עם עליית כמות הפריחה. על כן עלינו להקפיד בטיפול במטע לאחר הקטיף ולהקטיף גורמים המעודדים פריחה.

ריסון צמיחה

עצי אגס הממשיכים בצמיחה נמרצת לאחר הקטיף - יש לטפל בהם ב-C.C.C. מניסיונו בעבר, ריסון צמיחה עשוי למנוע את הפריחה המתרחשת כתוצאה מהמשך הצמיחה. פריחה זו רגישה מאוד לחיידקי הארוויניה, מחוללי מחלת החירכון. ולכן אנו ממליצים לרסס C.C.C. בריכוז של עד 2%, בתוספת טריטון 250 סמ"ק ל-1000 ליטר מים. בדרך כלל הצימוח מתרחש בעיקר בצמרות ולשם יכוון הריסוס.

השקיה ודישון

ההשקיה והדישון המיושמים נכון עשויים להקטין עד מאוד את הפריחה הסתווית. השקיה ודישון נכונים אינם יכולים להבטיח הימנעות מוחלטת מהדבקה סתווית, אולם יכולים לסייע משמעותית לצמצום הסיכוי לפריחה ולהדבקה. נקיטת פעולות נכונות היא קריטית לקיום המטע, וניתן להקפיד על כך. יש לשים לב ולמנוע הצהבת עלים כתוצאה ממחסור במים. במידה ומתחילה הצהבה יש להוסיף במתינות את מנת המים.

פסילה

נשירת עלים יכולה להיגרם גם כתוצאה מנגיעות גבוהה בפסילה. ויש למנוע זאת.

גלעיניים

בכל הזנים יש להקפיד על קטיף של פרי איכותי, מבחינת גודל הפרי, צבעו ומצב הבשלתו.

בשזיף הזן האחרון העיקרי בלק גים (440) נטוע בהיקפים גדולים מאוד, ולכן יבוליו גבוהים. לשיווק מיטבי אין לקטוף פרי בוסר. חלק לא מבוטל מהפרי נכנס לקרור, קטיף במדדים נכונים (סוכר גבוה ככל האפשר) יאפשר להוציאו במיטבו לאחר מספר שבועות.

באפרסק ובנקטרינה יש להמשיך ולהקפיד על איכות הפרי, כדי לשמור על ביקושים ועל מחירים סבירים. פרי בוסר מרחיק צרכנים מקנייתו ומקשה על המכירה.

גיזום

בזנים בהם נגמר הקטיף ניתן לגזום גיזום פותח תאורה, שאינו מפורט, על מנת לשפר התמיינות וחיזוק ענפי הפרי לשנה הבאה.

השקיה לאחר קטיף

ההנחה היא שעד לסיום הקטיף הושקה המטע בכמות מים גדולה של 6-7 קוב לדונם ליום, לפחות.

באדמות כבדות ניתן להפסיק את ההשקיה למשך שבוע עד עשרה ימים. בקרקע יש כמות מים רבה, המספקת את כל צריכת המים של העץ. צריכה זו יורדת מאוד עקב הסרת כל הפירות בקטיף. המשך ההשקיה ייצור מצב המעודד צימוח שהופך דורבנות פרי לענפי צימוח. הפסקת ההשקיה מיועדת גם לחיסכון במים וגם להקטנת הצימוח לאחר הקטיף.

באדמות קלות, שאינן מחזיקות מים, אין לסגור את המים ליותר משלושה ימים.

עם פתיחת המים מחדש יש להשקות בהתאם לחוברת המלצות ההשקיה.

שימו לב- המלצות ההשקיה בחוברת מופיעות בשני אופנים: מנות מים יומיות או מקדמי השקיה על פי התאדות (מחושבת על ידי תחנה מטאורולוגית). אנו ממליצים במיוחד להתאים את ההשקיה לשינויים במזג האוויר באמצעות המקדמים. השקיה לפי מנה קבועה בלבד עלולה להיות שגויה.

אופן השקיה נכונה

השקיה נכונה מתבססת על השימוש בתא לחץ לבקרת ההשקיה. כיום ידוע טוב למדי אופן ההשקיה בהתאם לערכי תא לחץ, ולכן כל מי שיכול להיערך לכך - מומלץ שיסתייע בתא לחץ; פרטים אצל המדריכים. **ערכי תא לחץ רצויים**: עם גמר הקטיף וסגירת המים, יש לראות את הערכים העולים בהדרגה עד לערך של 16-17 אטמוספרות. בשלב זה יש לפתוח מים, בהתאם לחוברת ההמלצות, ולשמור שערכי תא הלחץ לא יעברו את הערכים הנ"ל.

את בדיקת תא הלחץ יש להתאים למרווח ההשקיה: יש למדוד כאשר העץ צמא ביותר, בדרך כלל ביום שלפני ההשקיה. אם אפשר, ניתן לפתוח השקיה במנת המים הנדרשת מיד לאחר המדידה, אחר הצהריים. המדריכים מוכנים לסייע בכל הנוגע לפירוש תוצאות תא הלחץ.

מרווח ההשקיה: מרווח ההשקיה אמור להבטיח מצב שבו המים לא ידלפו אל מתחת לבית השורשים, אך כן יגיעו אל כל מערכת השורשים. ניתן לבקר את עומק ההשקיה באמצעות מקדח קרקע רגיל או להיעזר בטנסיומטר לעומק 60 ס"מ או 90 ס"מ. בהיעדר ידע מדויק על תנועת המים בקרקע, מומלץ באדמות כבדות להשקות בכמות של 4-6 מ"ק לדונם דוגמה: השקיה של 3 מ"ק/ד"יום תינתן כל יומיים ($3 = 2 \times 3$); השקיה של 2 מ"ק/ד"יום תינתן כל יומיים עד שלושה ימים וכיו"ב. מעבר לכך הכמות הגדולה עלולה לגרום לאיבוד מים יקרים שיזרמו אל מתחת לבית השורשים.

מניעת תקלות בהשקיה - יש לערוך בדיקות תקופתיות של מערכת המים המרכזית ושל השלוחות ולוודא שכל חלקות המטע מקבלות את מנת המים המתוכננת. אם אירעה תקלה ממושכת בהשקיה, אין לפצות על כך במנת מים גדולה אלא להמשיך להשקות במנות המים המתוכננות.

באגס השקיה בכמות מים רבה לאחר הפסקת השקיה תגרום לפריחה, המסוכנת מאוד בהיותה עלולה להידבק בחירכון. מומלץ להתייעץ עם המדריכים במצב כזה.

הכלרה והחמצה - סתימת טפטפות עלולה להיות בעייתית מאוד, כאשר משקים במנות מים יומיות נמוכות. במצב כזה יש חשש שחלק מהעצים ייכנסו לעקה חריפה, משום שלא יקבלו את המנה המתוכננת. חברות ההשקיה מספקות המלצות לטיפול בטפטוף, וניתן להסתייע בנושא גם במדריכים. אפשר לבצע הכלרה ע"י כלור נוזלי או מוצק (תוצרת "דשנים" או "לוכסמבורג"). כמו כן, טיפול במי חמצן פועל כמו הכלרה, ולכן ניתן לנקוט בטיפול זה במקום שימוש בכלור. החמצה יש לבצע על ידי חומצה כלורית (חומצת מלח). פעולות אלה מומלץ לבצע כבר עתה, עם סיום הקטיף.

השקיה ודישון בגלעיניים

הגלעיניים כוללים מינים רבים. כל זן נקטף בעיתוי שונה, ועל כן הנחיות ההשקיה תלויות בעיתוי הקטיף. לזנים שלאחר קטיף תינתן השקיה מחודש אוגוסט במנה של כ-2 ק"ג/ד"יום, שמטרתה למנוע עקה. ניתן לבקר את ההשקיה באמצעות טנסיומטר לעומק 60-90 ס"מ, ובתא לחץ - לערכים של 18 אטמוספרות. יש להשקות עד גשם אפקטיבי ראשון. מניסויים שערכנו עולה כי השקיה בחסר גורמת לפגיעה בהתמיינות ולמופע של תאומים.

דישון - אנו ממליצים לחקלאים לבצע בדיקות עלים לפני הקטיף. מי שביצע בדיקות עלים, יפנה למדריך לקבלת המלצות דישון. בזנים מוקדמים רצוי לדשן עם סיום הקטיף כשני שלישי מהמנה העונתית. בזנים של אמצע העונה או בסופה ניתן לדשן בסתיו מנה של שלישי מהכמות בלבד. אלה שאינם מבצעים בדיקות עלים, ידשנו במנת תחזוקה שנתית של 15-20 ק"ג חנקן צרוף לדונם ו-50 ק"ג/ד"י אשלגן כלורי. דישון חנקני ואשלגני יש לבצע כך שריכוז הדשן לא יעלה על 200 ח"מ, כדי למנוע צריבות.

מאחלים הצלחה בהמשך עונת הקטיף,

מדריכי תא מטעים
מחוז גליל גולן